

Jus du mánná dárbbáša erenoamáš borramuša

Jus du mánná dárbbáša erenoamáš borramuša de galggat don guhte leat divššár sáddet ohcamuša, vai gievkkan mii ráhkada biepmu du máná skuvllas dahje ovdaskuvllas ordne rievttis borramuša. Ohcanskovi deavddát don ja sáddet dán e-bálvalusa bokte: ornskoldsvik.se/specialkost. Juohke ođđa skuvlajagi álggus don fertet ođasmahttit du ohcamuša. Jus du mánás lea allergiija dahje ii gierdda juoidá de dárbbášat don, muhton spiehkastagain, doaktára duođaštusa man galggat sáddet farggamusat, mañemustá golbma mánu geažis mañnjá go leat sádden ohcamuša erenoamáš borramušaide. Jus du mánná dárbbáša soames earálágán erenoamášbiepmu de fertet muhtimin sáddet sierra erenoamášduođastusa man don divššárin leat čállán vuollái. Dá vuolábealde listu iešguđet lágán erenoamášbiepmuin, ja mii lea gustovaš.

Doavttirduođastuš

Eanemus dábálaš borranávnnasallergiját mánáid jávkjet árra skuvlajagiin dahje ovdaskuvlaagis, danne lea dehálaš mánái ahte čuovvula sin allergijaid dássásaččat. Váldde oktavuodá mánáid- ja nuoraidvuostáváldimiin Orrestaare buohcceviesus gos čuovvuleapmi dahkko ja doppe oaččut doavttirduođaštusa.

Don fertet sáddet doavttirduođaštusa dalle go:

- Du mánná mas lea borramušávnnasallergiija/ intoleránsa álgá ovdaskuvlii dahje nu fargga go borramušávnnasallergiija/ intoleránsa ihtigohtá ovdaskuvla- dahje skuvlaáiggis.

Don fertet sáddet ođđa doavttirduođaštusa:

- Juohke skuvlajagi álggus ovdaskuvllas
- Juohke ovdaskuvlaluohká álggus
- Go álgá 4 luohkái
- Go álgá 7 luohkái
- Go álgá joatkkaskuvlla vuosttaš jahkái

Muhton allergiijaide/ intoleranssaide ii dárbbášuvvo doavttirduođastus ja muhtimin lea doarvá jus sádde doavttirduođastusa oktii.

Čuovvovaš lea gustovaš dain dábáleamos borramušávnnaallergiijaide ja eará erenoamáš borramušaide:

Laktosaintoleransa – laktosabinniduvvon borramuš: Laktosakeahtes mielki addojuvvo borramušii ja biepmuide main leat eambo go 100 g mielkebuktatag/ refereansa borramuš mat ráhkaduvvojit laktosakehtes molssaeavttuiguin. Doavttirduođastus ii leat dárbbášlaš dalle go ozat.

Laktosaintoleransa – laktosakeahtes biebmu: Borramuš lea oalát mielkesohkkahtta. Ii leat ollenge dábálaš ahte olmmoš ii gierdda laktosa obanassii. Laktosaintoleransa ihtigohtá eanaš áiggi beallešaddi nuoras, jus mánás mii lea nuorat go 5 jahkásaš de galgá laktosaintoleransa álo guorahallot danne go dat máhtá leat symptoma eará vigis. Doavttirduođastus lea dárbbášlaš ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Allergiija gusamielkeproteinaide: Doavttirduođastus lea dárbbášlaš ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Celiaki, glutenintoleransa: Glutenkeahtes biebmu fálojuvvo dušše mánáide/ ohppiide main lea diagnosa celiaki. Doavttirduođastus lea dárbbášlaš vuosttaš hávi go ozat ja dan ferte ođasmahttit. Muhto dan ii dárbbáš ođasmahttit .

Guolli: Guolleallergiija máhtá mearkašit ahte lea allergiija buot guliide dahje muhton guollešlájaide. Doavttirduođastus lea dárbbášlaš ja ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Monni: Jus du mánáš lea monneallergiija dárbbášuvvo doavttirduođastus dalle go ozat ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Gilvabuktatag Allergiija gilvabuktagiidda, ovdamearka dihte nisu dahje hávvar, ferte earuhit celiakias. Doavttirduođastus lea dárbbášlaš ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Bađvešattut: Allergiija bađvešattuide buktá mielddis ahte máhtá leat allergiija ovttá dahje moadde bađvešattuide. Čilge ohcamušas makkár bađvešattus lea sáhka. Doavttirduođastus lea dárbbášlaš ja dat ferte ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Vuoššakeahtes ruotnasat/ muorjjit: Jus du mánná ii gierdda vuoššakeahtes ruotnasiid dahje murjjiid de it dárbbáš doavttirduođastusa ohcamušii.

Muorraniehtit, mandel, eananniehtit ja sesamsiepmamat: Dát eai gávdno skuvllaid gievkaniin, muhto máhttet gávdnot borramušat main leat veaháš oasážat dain, dasto fertet don ohcat

sihkkarastin dihte ahte mánná/ oahppi oažžu biepmu mas eai gávdno niehtteoasážit.
Doavttirduođaštus lea dárbbášlaš ja dat fertet ođasmahttojuvvot bajil čállon čuokkeslistto mielde.

Diabetesborramušat: Jus lea dárbu máhtta individuála doaibmaplána dahkkot maŋŋá go leamaš oktavuoha gaskkal giekkana, divššára ja vejolaččat gieldda dietistabargiin. Doavttirduođaštus lea dárbbášlaš vuosttaš hávi go ozat ja dan fertet ođasmahttit. Muhto dan ii dárbbáš ođasmahttit .

Vegetáralaš borramuš: Dalle go ozat dárbbášuvvo erenoamášborramušduođaštus man divššár lea čállán vuollái.

Vegan-biepmu: Vai oahppi galgá oažžut veganbiepmu skuvllas fertet don váldit oktavuoha gieldda dietisttain ovdal go skuvla álgá. Dalle go ozat dárbbášuvvo erenoamášborramušduođaštus man divššár lea čállán vuollái.

Buoidekeahkes borramuš: Dalle go ozat dárbbášuvvo erenoamášborramušduođaštus man divššár lea čállán vuollái.

Erenoamážit heivejuvvon borramuš: Oahppit geat eará sivain go bajil čállon dárbbášit heivejuvvon borramiid vai birgejit skuvlabeaivvis máhttet muhtomin oažžut erenoamážit heivejuvvon borramuša. Earuhus eará erenoamáš biepmuin lea ahte don fertet ohcat dán juohke termiinna. Gáibáduš erenoamážit heivejuvvon borramuš čujuhuvvo álo skuvlla buohccedivššárii.

Eretorruáiggis

Dalle go du mánná oažžu erenoamáš borramuša ovdaskuvllas dahje skuvllas lea dehálaš ahte don divššárin dahje oahppin buori áiggis álo dieđihat giekkana ahte ii boađe borrat, dalle giekkana ii dárbbáš duššái ráhkadit biepmu. Jeara telefovdnanummára giekkana mii ráhkada biepmuid du ovdaskuvllas dahje skuvllas ja doala dan olahanmutter dalle go ovdamearkka dihte almmuhat buozalmasvuoda.